

הדרכה לישיבה גדולה

זה לא רק ביחס לתורה וביחס לשאר הדברים, אלא מה שאנחנו מבינים ביחס שבין שאר חלקי השלמיות שאדם חייב לקנות אותם, וגם ביחס לתורה עצמה.

יש חלק אחד שאם לא תבין חלקים אחרים, עדיין לא תבין. תחליט את תורה, למה אתה רוצה, מה אתה מחפש, קליבנות, מה צריך קליבנות?

מה צריך חיים? מי צריך חיים? מה צריך חיים? איך גידולים צריך פה חיים? מה צריך להשקיע? יש כאלה שאומרים "אני רק כאן, אני רק כאן." לא זה נכון ולא זה נכון.

הקדוש ברוך הוא נתן את התורה, המון הוראות, בספר הוראות. בתורה תמיד יש ספר הוראות ברור מאוד מאוד מאוד, מה צריך לעשות.

אבל כמות חיים שלמיות הכלליות של להוריד את השם שלו, כללית.

ובוודאי שאומנות תורה היא הדבר המרכזי ביותר, כמעט כל היום כולו. וכמעט כל היום כולו צריך להשקיע באומנות התורה, ולא קצת ולא פחות מזה.

אבל כמו שחז"ל אמרו: "כל שיושב וקורא בתורה כאילו הוא מתקיים", "כל שאין יראה קודמת לתורתו, אין תורתו מתקיימת". אין יראה, זה לא מתקיים. אין, מובטח שאין.

או כמו שחז"ל אומרים שמי שהוא בעל גאוה, תורה לא יכולה להיות במקום נמוך. מי שהוא בעל גאוה, מובטח לו במאה אחוז שאין לו תורה. אתה יכול לפלפל וליצור, אבל חוץ מזה מובטח לו שאין לו תורה.

מי שאין לו יראה קודמת לתורה, מובטח לו שאין לו תורה. ואם הוא נראה לו שיש לו, הוא חולק על דברי חז"ל.

מי שלומד שלא למטרה, כתוב בחז"ל בצורה מוקפדת, מובטח לו שנהפכה שליטתו על פניו.

למה באת לעולם? אם בשביל מודעות, להצליח בתורה - למעלה למעלה מצליחים בתורה הרבה הרבה יותר. לא צריכים בשביל זה לרדת לעולם.

אם ירדת לעולם, זה בשביל ללמוד פה בעולם, ולהבין את השלמיות. למה יש כאלה? בשביל זה צריכים, ולזה צריך הרבה יראה. כי מי שאין לו יראה, לא אכפת לו לעשות את זה. מהלימוד הוא נהנה, אבל לא אכפת לו לעשות את זה.

והתורה כן, עיקר המצוות זה אולי לעשות את זה. התורה היא למעלה מכל העולם. למעלה למעלה.

אבל החיבור שלנו, מתי אנחנו מתחברים עם התורה? עיקר החיבור שלנו קשור לתורה שלנו כשבאים פה לעולם המעשה. ולומדים כדי להביא את כל המצוות שלנו, להוריד את השם. לומדים כדי לעשות. וזה החיבור שלנו עם התורה.

המלאכים לא מחוברים עם התורה כמו שישראל מחוברים עם התורה, כי אין להם את המעשה. התורה שלהם לא מחוברת למעשה.

אז ההגדרה שבאנו פה לעולם לקנות תורה, באנו לקנות תורה ולעבוד את עבודת השם עם התורה. לקנות את דרכי השם יתברך מתוך התורה. זאת המטרה שלנו, זאת המטרה המוצהרת על ידי הקדוש ברוך הוא, שבאנו לעולם.

הגאון מגדיר לנו וזה מאוד חשוב - שכללות עניין התורה יש בו ארבעה חלקים: אהבה, יראה, תורה ומידות. אהבה, יראה, תורה ומידות זה כללות עניין רצון השם יתברך מאדם. ארבעה חלקים: תורה, אהבה ויראה, תורה ומידות.

זה תורה סגולה. אבל יש דבר חמישי, "כתר שם טוב עולה על גבי", וזה המידות, שזה עצם האישיות שלנו.

כבר, מידות אדם מסוימות זה הרבה יותר גבוה. כי מידות שייך להשגחה, כתוב "אלוקים", ויכול השם שכל עניין הכל מה שהקדוש ברוך הוא זה רק טוב. כשיהודי מתאחד עם הצפייה הזאת ועם ההבנה הזאת וחי בה, אז הוא עצמו הולך בדרכי השם יתברך.

אז המידות כמעט זה יותר נמוך, זה באדם עצמו, אבל זה הרבה, זה גבוה מאוד מאוד, על זה נאמר: "כתר שם טוב עולה על גביו." עולה על גביו.

נוגע לרוח מה שאמרנו, עניין האיחוד בקריאת שמע. שם נמצא עניין זה, כי האיחוד הוא התכונה של הקדוש ברוך הוא, שכל עניינו זה תורת הטוב. כשיהודי הולך בדרכי השם, הולך בטוב בדרכו, הוא הולך בדרכי הטוב האלו. פה הוא מחובר עם המידות.

זה חמישה חלקים. חמישה חלקים כלליים שזה תורת הסגולה היהודית. ויהודי לא יכול לעבוד על חלק אחד ולא על חלקים אחרים, כי הכל יהיה פגום.

אל מה זה דומה? לאדם שאומר "העיקר שהלב שלי עובד טוב, הכליות לא עובדות." מה זה משנה? העיקר שהלב עובד. העיקר שהמוח עובד טוב. חלקים אחרים.

אולי המוח, כשנשאל מה יותר חשוב, מוח או כליות, אז המוח יותר חשוב. אבל כשנשאל אם האדם יכול להזניח את הכליות ולעבוד רק על המוח שיהיה, והכליות שימותו, חס וחלילה - אף אחד לא יכול לחיות עם כזה דבר. כי לא יהיה אדם.

אותו דבר כאן, יש יחסיות, התורה מעל הכל. אבל כדי שהתורה תהיה תורה, צריך את כל החלקים.

כמו שחז"ל אמרו - אין יראה אין תורה. אם מעשה מוטל בו שלא ביראה, שיהיה, לא מגיע. אם מידותיו מכוערות, בוודאי שאין לו תורה, כמו שחז"ל אומרים.

ולכן באמת צריך לעבוד עבודת השם על הכל. וכוונת התחילה, שלא היו דיבורים רבים על החיבור בין המידות, ובמיוחד גם על יראת השם, בצורה יותר כללית. כי בגיל צעיר עדיין צריך לקלוט את הכל בצורה כללית. בצורה כללית. זה חשוב. זה חשוב לא חשוב.

אני מקווה שדבר אחד כן יתקבל בליבנו. זה הדבר, זה הבסיס לכל - שאנחנו בנינו, אוהבים, אהבה שאנחנו נקשרים, נבין שיש אבא רחמן, אבא, אבא, אבא.

אני מקווה שאין מישהו שזה לא נכנס לו, וכמה הקדוש ברוך הוא גדול וכמה הוא יפה וכמה הוא יקר, הקדוש ברוך הוא, וכמה הוא קרוב וכמה נפלאים התורה והמצוות וכמה יש רצונות והשתוקקויות להתקרב לקדוש ברוך הוא. שזה השורש של הכל, תחילת הכל.

תחילת הכל גם תחילת הכל באמת. בטוח שזה בכולם יש בלב עמוק עמוק. יש כאלה שזה יותר ויש כאלה שלא ממשיכים את זה עד הסוף. אבל באמת באמת, יש אז.

ומפה והלאה יש כבר, אולי הגיע הזמן, התחיל להגיע הזמן של העבודה העצמית, שתמשיך את כל החיים. מוסיף והולך, מוסיף והולך, מוסיף.

הדברים חשובים ביותר שבאדם לא תיקן עולמו כלל. חמישה חלקים.

חלק הראשון זה התפילה. זה החלק הראשון. ישיבה, סיטואציה של תפילה, שנים שזה תמיד היה, אבל עכשיו מגיע הזמן יותר של עבודה אישית בתפילה. אדם צריך ליצור את המהלך שלו בתפילה. את הקשר שלו עם הקדוש ברוך הוא בתפילה, באופן אישי, על ידי מחשבה, על ידי העמקה, מוסיפה והולכת.

ועל ידי עמידה מעמיקה לפני הקדוש ברוך הוא בתפילה. הרגש הצעיר, הטבעי, הטהור, הזך, שיש לכל נער בישראל, בגלל שהוא עדיין טהור מאוד, קדוש, וגם רך מאוד.

הרגש הזה, הוא לא נעלם, לא ניתן להגיד שנעלם, הוא נכנס פנימה פנימה. אבל כדי שהוא יישאר ויתעלה, לא רק יישאר, צריך לעבוד הרבה בכוח השכלה והבנה, מבוגרת יותר, מבוגרת יותר.

מי שילמד על תפילה, שבוע בשבוע יילמד על התפילה, יתקדם על ידי התפילה. לא יישאר באותה מונוטוניות, אותו דבר בדיוק. כי אי אפשר, כל דבר שמשאירים אותו כמות שהוא, רק מתקלקל והולך.

אם הוא מוסיף על התפילה, סיפרו לי כמה וכמה חברים שאמרו שאפילו שהם לא כל כך שמים לב, לא גדלים כמו פעם. קשה להגיע, קשה להגיע. אבל כדי קודם כל להגיע לתפילה, ללמוד לפני התפילה, להגיע מוקדם. לפעמים בתי כנסת גדולים, שזה עדיין ריק.

יש כאלה עם הרגשה אישית יותר בתפילה. שואלים את עצמם, מצלילים לעצמם את הדברים, רואים אותם, ונהיים בין זה ובין השכל. התחילו, התחילו להתפלל יותר בוגר, יותר עמוק.

חשוב מאוד שנבנה, יש יותר קצת אפשר לעשות את זה וזה נוגע לכל אחד כבר בהתחלה, שיחשוב בראש: איך עומדים בתפילה? איך חושבים על התפילה? מה צריך לצייר אדם, מה צריך אדם לצייר לעצמו בתפילה?

שיש אנשים שמדברים לפני השם, מדברים אלוקים, כי הדיבור הוא איש אל רעהו והקדוש ברוך הוא מקשיב ושומע לו.

מי שיעבוד על התפילה, אפילו שיש לו כוחות שהוא לא כל כך מרגיש, שלא כל כך, אבל מי שיעבוד מובטח לו שיגיע עמוק עמוק לעולם של התפילה.

מי שעובד בתפילה, קדוש ברוך הוא, וידע קצת יותר גם בתור אברך יתקדם, עבודה בתפילה, עבודת השם, לעבוד בזה בכל לבב. זו עבודה שבלב, זו תפילה.

הרב חמיש כותב שהתורה והתפילה הם כוח אחד מוליד את הכוח השני. תפילה בקדושה ובמידת לימוד והיראה מוליד את כוח התפילה והיראה. תמיד דברים יפים, ללמוד אותם פעמים רבות, במיוחד בשנים הראשונות. דרכים נפלאות בכל, עשיית עמוקות מאוד, רחבות מאוד. קיצור דברים אבל מונח שם הכל ממש.

בהתחלה, גם דבר מאוד חשוב תורה של לימוד. לא למוש מפי האדם בהתחלה.

העיקר, שנים טובות לכולנו. אנשים שהם יבשים, התפילה כמו חרש. לא יודעים מה לעשות שם, אולי הם...

אומרים לו, משבחים אותו. עוד ועוד ועוד יותר. עומדים לפני השם, שמרגישים שהם אוהבים את הקדוש ברוך הוא ויראים ממנו. ככה מוסיפים והולכים, מלאי רוחניות, מלאי קדושת השם.

יש כאלה שנשארים כמו חרשים. אבל מאוד מאוד תלויים הדברים בימי הנעורים, שכמעט כל החיבור של האדם לדברים רוחניים זה בימי הנעורים. הסיבה לזה, כי כל האדם וכל החשק הוא חי, הוא מתחבר לדברים חזקים, מרגיש דברים חזקים מאוד.

אדם שמח. התורה נותנת שמחה מאוד לאדם. מאוד שמחה, מאוד חיה, מאוד מלאה, מחיים בדגש, בצורה לא רגילה. ומה שאדם בימי נעוריו התחבר אליו, זה נשאר.

מה שבימי הנעורים הוא לא התחבר אליו, אז אם הוא בעל תשובה הוא כן יכול להתחבר כי החשק הבונה יבוא. כמו שאמרו צדיקים, "ברגע שתגיז תורה, אני בא."

אבל מי שהוא לא בעל תשובה, אלא הוא מתפלל יבש, חי יבש ברוחניות, שבמקום שיהיה עניין פתאום - זה מאוד מאוד קשה, מאוד מאוד קשה.

מה עוד? שכל עצמות הנפש ורשויות הנפש בימי הנעורים הם חייבים למצוא מקום להתחבר. אין מי שלא מתחבר. אז או שיהודי מתחבר לקדוש ברוך הוא בתפילה ובעבודת השם, הוא יותר חי, הוא נהיה יותר חי, ויותר משתוקק לכל חי.

או שחס וחלילה זה הולך לדברים אחרים ותאוות של עולם הזה. או חברות סתם, או שזה אוכל את עצמו ואז זה נכנס בשברים.

כי כל יהודי, הלב שלו מאוד מאוד מחפש, מחפש, הוא צריך חום ואהבה, הוא צריך קרבה, הוא צריך מהות, הוא צריך זהות. השאלה, איפה זה נכנס? זה חייב להיכנס, ואם הוא עוצר את עצמו ולא מספיק מוכן בצדק להשקיע, כל החיים שלו תלויים בחברה, ולקנות את האחריות החברתית. דוגמה.

אם הוא לא מספיק, אם הוא לא רוצה להיות קודם כל חי ממש, ניפול בשאול, בטהור, בתאוות. אז הוא עוצר את עצמו, הוא אוכל את עצמו, רק כבר שברים ולא נעים ולא נעים לדבר.

הדבר היחיד שלוקח את כל הנפש, את כל החיות וכל השמחה ומוביל אותה למהות הרוחנית הנכונה - אז אדם חי, משמח, שמח, טוב לו, נעים לו.

הקדוש ברוך הוא בשמיים, ואז כל הלימוד שלו הוא לימוד של תורת השם. תורת התורה, קדושתו. הוא נהנה באמת מקדושת התורה.

הוא לא נהנה מהתורה רק בתור ניצחון חברתי. הוא לא עובד כל הזמן רק להראות את עצמו, מי הוא ומה הוא, אלא הוא מתחבר עם התורה באמת. כל הסיפורים של הרב ישיבה, כן?

כל הסיפורים של הרב ישיבה, כולם קראו, הרב בולט יותר, איך הוא אהב תורה? מי ששמע אותו, מי שראה אותו, כל התקופות הראשונות, הוא אהב את התורה, קדושת התורה. הוא היה טהור, הוא היה זך.

הוא מדקדק במצוות תורה שאי אפשר לתאר. וקרבה לקדוש ברוך הוא בתורה, עבד השם נהנה, הוא התחבר עם התורה באמת. באמת הוא התחבר עם התורה.

כל אחד ואחד יכול להגיע לזה, במידה שהוא עובד את השם. קודם כל התפילה.

ומי שלא עובד על התפילה, כמעט מובטח לו, שלאט לאט גם מה שיש לו מעט ממה שהיה לו, שהיה לו הרבה כשהיה צעיר ורחב ויותר מעובד שכלית, אפשר להגיד, אז זה יתקלקל לו. חוץ מזה, לאט לאט, מובטח לו שיהיה יבש. כל נקודה של קדושה שם לא תהיה. לא קשה להגיע, בכלל לא קשה להגיע.

זו נקודה אחת. קודם כל להקדים לתפילה, כן? כמו כן. יש כאלה שזה קשה להם למוש באמת, אפילו ממנהגים של ישראל, ממקומות, אנשים וכולי. זו עבודה אישית שצריכה הרבה.

נקודה שנייה, זה לימוד המוסר. כל פותחו, נחפש לנו רק כסף, נחפש לנו רק כסף וכמה צמונים, נחפש לנו עוד טובים בדעת השם. עוד טובים. דעת השם עוד טובים. חפץ צדיקים.

רבי חיים אומר, שיש כאן שני דברים. נחפש כסף ונחפש כסף וכמה צמונים. כסף, אדם פחות או יותר יודע מה הוא צריך לעשות כדי להשיג כסף. אם הוא שכיר, הוא יודע, שכיר, מקבל כסף. אם הוא סוחר, הוא גם כן פחות או יותר

אבל מצמונים אדם לא יודע אפילו לחפש. רק מחפש ונושא נפש השמיים, אולי ימצא. וכך מוצאים הסיפורים הציציים שישראל אמונים עליהם. חובה לכל, לכל לב יהודי.

כמו שאר ספרים, בסיסיים, שהם הבסיס של כל חובת הלימוד. זה באופן כללי. זה למה שבפנים, שהקדוש ברוך הוא שלח אותם להיות מדריכים של עם ישראל לעבודת השם.

נתחיל לתת כיוון. אבל יש גם כמה צמונים צריך לחפש לנו. יהודי צריך לעבוד על תפילה. לא הכל מדבר אליו. הוא מחפש ספרים, פתאום מוצא ספר שהוא לומד אותו, פתאום נפתח לו הלב, הוא מתחיל להבין, מתחיל להשכיל. אבל זה צריך לחפש.

אם הוא רוצה, הכל, הכל עושה בעניין. כמה צמונים יחפש, אחד נניח, שכל עבודת השם זה דבר אחד בכלל, דבר אחד בכלל. קח כל אחד, כן? אבל יש ספרים שפתאום הוא מחפש, פתאום הוא מוצא ספר ומתחבר פה וזה. התקופה הזאת קראנו, מדבר עליו מאוד מאוד מאוד, כמה צמונים צריך לחפש.

על כל פנים, ההבנה שאדם צריך להשלים את עצמו, ובאופן כללי קוראים לזה מוסר. אבל באמת מוסר כמו שלומד גמרא. באופן כללי קוראים לזה ש"ס, כן? אבל הש"ס מחולק לחלקים רבים, כן? שבת זה עולם אחד, עירובין זה עולם אחר, מועד זה עולם אחר, כן? כל דבר זה עולם אחר.

מי שרחוק מהתורה אומר "ש"ס", כן? אמנם מי שבפנים אומר "מה ש"ס? שבת, כמה שנים טובות, עירובין, כמה שנים טובות. מה, מה ש"ס?" כן? אתה קולט את הכל יחד. אותו דבר במוסר.

חובת הלבבות, זה עולם אחד. יש חלקים, חלקים, חלקים.

קודם כל באופן כללי זה מחולק בין אדם לחברו ובין אדם לעצמו. באופן כללי. בין אדם לעצמו, בין אדם לחברו, דבר אחר. נניח שלושה חלקים. זה ממש מחלק את זה.

המידות של בין אדם לעצמו, היחסים של בין אדם לחברו וזה גם כלול במידות, אבל זה בין אדם לחברו והקשר בינינו לבין קוננו.

וכל זה נכלל בכלל מוסר, אבל יותר דייק בזה חובת הלבבות, שהוא קרא לזה "חובת הלבבות". יש חובת האיברים ויש חובת הלבבות. בכלל, חובת הלבבות הוא שאדם יבין, יביא את עצמו, יביא את עצמו להיות אוהב את הקדוש ברוך הוא.

שמת לב לזה? זה פשוט. הרי כל מגיל י"ג הקדוש ברוך הוא מצווה, כן? "ואהבת